

Colònia Còdol-Dret

Les Masies de Roda

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Zona de la Colònia de Còdol-Dret, 08510.
Emplaçament En la carretera del Còdol als Sanglas Vells, a llevant del Sanglas Nou.

Coordenades:

Latitud: 41.98121
Longitud: 2.32777
UTM Est (X): 444311
UTM Nord (Y): 4647909

Classificació

Número de fitxa 08116-63
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Els edificis que formen la colònia estan enrunats i depenent del nivell del pantà, coberts per l'aigua.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08115A00400005
Fitxes associades:
[Pont de Còdol](#)
Autoria de la fitxa Jacob Casquete Rodríguez
Data de registre de la fitxa: dc., 12/05/2010 - 02:00

Descripció

Restes dels antics edificis que formaven la colònia industrial Còdol-Dret. El lloc està presidit per una entrada formada per dos columnes bastides amb totxos i pedra que donen pas a una gran esplanada en la que encara es pot apreciar panys de parets arrebossats, paviments enrajolats i edificis mig enderrocats que foren absorbits pel cabal del riu quan es creà l'embassament de Sau. L'edifici que conserva més volum correspon a un immoble bastit amb pedra i arrebossat del que es pot apreciar a dues cantonades amb part de la planta baixa i part del pis amb les obertures d'arc escarser. D'altres edificis solament s'observa el sòcol i algun element, com és el cas d'una escala d'un tram bastida amb maons. Encara així gràcies a les fons documentals i als estudis realitzats sobre la colònia, hom pot descriure el traçat urbanístic de la colònia situant al centre del conjunt la fàbrica, i a banda i banda, paral·leles a aquesta, les cases adossades dels treballadors. Davant la fàbrica estava emplaçada una petita plaça, i a l'altra banda d'aquesta, la casa del director. A més a més la colònia arribà a disposar d'una cooperativa, un economat que després derivà a una botiga de comestibles, una escola situada darrera del jardí de casa del director, una fonda i un cafè situats al carrer del Patí o de Baix amb una sala de ball al costat, un dispensari, un safareig al costat de l'horta del director, una barberia, una perruqueria i una sabateria que eren dins la mateixa casa del barber, de la perruquera i del sabater, encara que si feia sol i bon temps no es descartaven treballar a l'aire lliure. També a l'aire lliure, a ponent de la casa rural del Sanglas Nou es va construir un camp de futbol durant l'època republicana, en el que va jugar el C. D. El Bosc, equip de la colònia.

Història

La colònia de Còdol-Dret fou bastida vers el 1862, i encara que no s'ha pogut documentar la Matrícula Industrial, tot indica que vers aquestes dates el complex tèxtil fou fundat per l'empresari Ròmul Bosch i Alsina. Vers el 1862 ja es tenen les primeres notícies històriques referents al permís d'una concessió d'aigües i ja el 27 de juliol de 1882 la societat Bosch, Llusà i Companyia rebé la concessió d'estatut de colònia. Pocs anys després, vers el 1904, es documenta que la colònia tributava per l'edifici fàbrica, 33 habitacions per obrers, un col·legi, un local per a montepío i una cantina. (CASTELLÀ, 2006: 32). El 1912 també tributava per una taverna, a més de tota la maquinària de la fàbrica, que en aquest període ja disposava de 110 telers mecànics senzills, 9878 fusos de filar, una màquina de parar, un taller d'ajustaments annex d' ¼ de cavall de vapor i una dinamo elèctrica per a ús propi, a més d'uns 228 treballadors censats al 1918. El creixement econòmic del sector propulsà la creació de la Unión Industrial Algodonera S. A. (UIASA) on el 1929, la colònia, ara dita Fábricas de Rómulo Bosch S.A. s'integrà. Aquesta societat va fusionar fins dotze diferents fàbriques. Els complexos anys de la Guerra Civil espanyola comportaren una estabilitat econòmica al sector caracteritzat per l'escassetat de cotó i energia elèctrica, agreujant els problemes d'atur i les tensions socials. Després que en aquest període la fàbrica fos assentament republicà, aquests, veient que la seva derrota era inevitable, decidiren cremar-la amb tot l'armament, abans d'abandonar-la al final de la guerra. Així, vers el 1939 la Unión Industrial Algodonera va tancar i vendre algunes de les seves fàbriques. No acabaren aquí les desgràcies pel Còdol-Dret, a més, després de ser reconstruïda, el 18 d'octubre de 1940 patí un aiguat que afectà la central elèctrica, dues cases i que destruï parcialment el canal. En aquest moment el número de treballadors havia descendit a 166. Vers el 1944 els accionistes de la Unión Industrial Algodonera decidiren vendre quasi la totalitat de les seves accions a la Unión Industrial Textil S. A. (UNITESA). Aquesta aposta suposà un altre fracàs econòmic a curt termini, en especial a partir de 1959. Finalment la colònia de Còdol-Dret tancà les seves portes al mes de febrer de 1964 després de ser expropiada a causà de la construcció de l'embassament de Sau deixant a l'atur 287 treballadors.

Bibliografia

CASTELLÀ I PERARNAU, R. (2006): "Còdol-Dret. Vida d'una colònia industrial (1862-1964)". Ajuntament de les Masies de Roda. Les Masies de Roda, 2006. GURT I CASES, P. (1989): "La indústria tèxtil a Roda de Ter i les Masies de Roda (1950/65). La construcció del Pantà de Sau com a fet determinant". Inèdit. H. M. TALLER D'ARQUITECTURA I CONSTRUCCIÓ S. L (2008): "Catàleg de béns d'interès històric arquitectònic i paisatgístic". POUM de Les Masies de Roda de 30 de abril de 2008, Vic. ROVIRA I MONTELLS, J. M. (2005): "Les Masies de Roda. Història del nostre poble". Edita l'Ajuntament de les Masies de Roda, Les Masies de Roda.

